Saksanseisojakerho ry
c/o pj Nina Pärssinen
nina.parssinen2@gmail.com

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle
MmV@eduskunta.fi

Saksanseisojakerho ry:n lausunto

HE 186/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista

Kiitämme mahdollisuudesta saada lausua otsikkoasiassa.

Saksanseisojakerho ry on kaikkia mannermaisia seisovia lintukoirarotuja edustava Suomen Kennelliitto ry:n rotujärjestö, jonka piiriin kuuluu yhteensä noin 30 eri metsästyskoirarotua. Kerhomme rodut ovat mannermaisia seisovia lintukoirarotuja, joiden kotimaat ovat muissa EU-maissa ja joista yhdenkään rodun kotimaa ei ole Suomi. Rotumme muodostavat merkittävän osan Suomen metsissä, pelloilla, tuntureilla ja vesistöjen äärellä aktiivisesti työskentelevistä seisovista lintukoirista.

Aloitteellemme ovat antaneet tukensa useat muut rotujärjestöt sekä Suomen Metsästäjäliitto; huolenaiheemme on kuitenkin virkavalmistelussa sivuutettu.

EU-tuontikoiran jalostusominaisuuksien testaaminen

Tiivistelmä

Esitämme, että lakiehdotuksen 15 § (Eläimille tehtävät toimenpiteet) ja sen perusteluihin lisätään mahdollisuus toisessa EU-maassa syntyneen ja sieltä Suomeen tuodun koiran osallistumiseen jalostusominaisuuksien arviointia varten esim. rotujärjestön järjestämiin jalostustarkastuksiin ja käyttökokeisiin, vaikka koiralle olisi tehty kotimaan lainsäädännön mukainen, vahingoittumista ennalta ehkäisevä, toimenpide, joka Suomessa ei ole sallittu.

Tarkempi esimerkki tekstin muotoilusta on lausuntomme lopussa.

Nykytila estää rotujemme mahdollisuuden tuontienkoirien jalostuskelpoisuuden testaamiseen yhdenvertaisesti kotimaisten koirien kanssa. Jalostusominaisuuksien puolueeton testaaminen on keskeistä koirien luonteen, rakenteen ja käyttöominaisuuksien tason turvaamiseksi.

Vertailuna voidaan todeta, että Ruotsissa, jossa on saman tasoinen eläinsuojelulainsäädäntö kuin Suomessa, on näiden käyttökoirarotujen tuontikoirien esittäminen käyttökokeissa ja jalostustarkastuksissa on sallittu, eikä tästä ole aiheutunut eläinsuojelun tason heikentymistä.

Lausuntomme

15 § Eläimille tehtävät toimenpiteet

1. Asia ei liity eläimille Suomessa tehtäviin toimenpiteisiin taikka kotimaisen eläinsuojelun tasoon.

2. Ehdotuksemme tarkoituksena on edistää eläinten hyvinvointia – erityisesti koirakannan perinnöllistä monimuotoisuutta ja terveyttä – Suomessa torjumalla terveen koiranjalostuksen tarpeettoman ankarat lainsäädännölliset esteet.

3. Terve koiranjalostus edellyttää 1) riittävän laajaa geenipohjaa ja 2) fyysisten ja henkisten ominaisuuksien riittävää arviointia ennen jalostuspäätöksiä. Esitämme tuontikoirien jalostusominaisuuksien testaamisen sallimista rajoitetussa mittakaavassa terveen koiranjalostuksen turvaamiseksi. Eläinten hyvinvointilakiehdotuksen 25 § (Eläinjalostus) esitöissä on korostettu kasvattajan velvollisuutta jalostusominaisuuksien vastuulliseen selvittämiseen seuraavasti:

   "Eläinten jalostuksella tulisi pyrkiä elinvoimaisten, toimintakykyisten ja terveiden eläinten tuottamiseen. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi jalostuksessa tulisi käyttää ***fyysisesti ja psyykkisesti terveitä eläimiä, joiden voidaan olettaa periyttävän näitä ominaisuuksia myös jälkeläisilleen.****"*

   Koska terve koiranjalostus edellyttää 25 §:n mukaan jalostusominaisuuksien huolellista selvittämistä, ei jalostusominaisuuksien testaamista tulisi muilla pykälillä kokonaan estää. Muussa tapauksessa jalostuspäätökset jouduttaisiin tekemään tavalla, joka ei vastaisi 25 §:n tavoitteita jalostusyhdistelmien valinnasta. Rakenteelliset heikkoudet taikka arkuuden ja aggressiivisuuden kaltaiset perinnölliset luonteenpiirteet osana jalostusyhdistelmiä voisivat aiheuttaa **kärsimystä syntyville pentueille** tai niiden ympäristölle.

4. "Uuden veren" tuonti rotujen kotimaista on aika ajoin tarpeen rotujen perinnöllisen monimuotoisuuden ja terveyden turvaamiseksi. Tuoreimpien tutkimusten mukaan koirakannan perinnöllinen monimuotoisuus korreloi sen pitkäikäisyyden ja terveyden kanssa. Viime aikoina on uutisoitu, että joissakin seurakoiraroduissa tilanne on jo niin paha, että rotujen väliset risteytykset ovat ainoa keino enää palauttaa koirarotujen terveys. Samalla tulisi kuitenkin **huolehtia siitä, että** toistaiseksi terveemmissä roduissa **edellytykset ylläpitää perinnöllistä monimuotoisuutta ja terveyttä pysyvät riittävinä.** Edustamissamme työkoiraroduissa suurimman esteen muodostaa ikävä kyllä suunnitteilla oleva lainsäädäntö!

5. Suomi ja Ruotsi toimivat tärkeinä esikuvina muille EU-maille soveltaessaan täyskieltoa koirien häntien typistämiseen *omalla alueellaan* kiellettynä toimenpiteenä. EU-maissa esiintyy kuitenkin toistaiseksi kaksi erilaista *Lemmikkieläinten suojelua koskevan yleissopimuksen* tunnistamaa

koulukuntaa, joista toinen tunnistaa työkoirien häntien typistämisen **ei-kosmeettisista syistä** perusteilla **eläinten hyvinvointiin liittyvillä ennaltaehkäisevillä perusteilla niiden työskentelyolosuhteista johtuvaan vaurioitumisriskiin perustuen**. Niin kauan kuin koirien häntien typistyssääntöjä ei ole harmonisoitu EU:ssa joudumme vastuullisina kasvattajina luovimaan tilanteessa, jossa useiden koirarotujen Suomessa olevan koirakannan geeniperimän monimuotoisuuden ja perinnöllisen terveyden turvaaminen on riippuvainen rodun kotimaasta – toisesta EU-maasta – aika ajoin tuotavista typistettyhäntäisistä tuontikoirista.

6. Tuontikoiriin Suomessa sovellettu linjaus on tarpeettomassa ankaruudessaan EU-oikeudellisen suhteellisuusperiaatteen vastainen (SEUT 34 ja 36 sekä EYTI-ennakkoratkaisut *Cassis de Dijon* ja *Bosman*). Suhteellisuusperiaatteen mukaan jäsenvaltion toimenpiteiden on oltava oikeasuhtaisia tavoiteltuun päämäärään nähden eli niiden on rajoituttava vain siihen, mikä on välttämätöntä ilmoitetun oikeushyvän suojelemiseksi. Rajoitteita ei saa siis soveltaa laajemmin kuin on tarpeen ilmoitetun tavoitteen saavuttamiseksi. EU-tuomioistuimen ratkaisukäytännön mukaan jäsenvaltio ei voi vedota SEUT 36 artiklaan silloin, kun oikeushyvää voidaan suojella yhtä tehokkaasti EU:n sisäistä kauppaa vähemmän rajoittavilla toimenpiteillä (*Bosman*). Tällöin **jäsenvaltiolla on velvollisuus ottaa käyttöön vähemmän rajoittava vaihtoehto.** Ruotsin esimerkki osoittaa, että sääntelyn ilmoitettu päämäärä (lainkiertämisen ehkäisy) on saavutettavissa vähemmän rajoittavilla toimenpiteillä. **EU-oikeuden mukaan Suomella on tällöin velvollisuus** viipymättä ottaa käyttöön tuontikoirien ehdotonta kilpailu- ja näyttelykieltoa **vähemmän rajoittava vaihtoehto**.

7. Suomessa typistettyhäntäiset tuontikoirat eivät saa osallistua *mihinkään* testiin, jossa arvioidaan luonnetta, taipumuksia, rakennetta taikka muita ominaisuuksia. Suomessa ei seisojille voida järjestää edes Pohjoismaiden mestaruuskokeita, koska toisessa Pohjoismaassa Tanskassa syntyneet koirat eivät voisi niihin osallistua! Naapurimaassamme Ruotsissa sen sijaan tuontikoirien jalostusominaisuuksia voidaan testata varsin kattavasti siitäkin huolimatta, että Ruotsissa on voimassa hännän typistämisen täyskielto kuten Suomessakin. Pidämme **Ruotsia keskeisenä vertailumaana**, koska Ruotsissa (aivan kuten Suomessakin) sovelletaan täyskieltoa koirien häntien typistämiseen. Ruotsissa (toisin kuin Suomessa) on kuitenkin otettu huomioon tuontikoirien välttämättömyys geeniperimän monimuotoisuuden ja perinnöllisen terveyden turvaamisessa. Siksi **Ruotsissa on sallittu tuontikoirien jalostusominaisuuksien testaaminen** rajoitetussa mittakaavassa. **Ruotsin esimerkki osoittaa vähemmän rajoittavan ratkaisun olevan saatavilla saman lainsäädännöllisen tavoitteen saavuttamiseksi.**

8. Muutosehdotuksemme rajoittuu EU:n sisämarkkinoiden alueella syntyneeseen koiraan, jonka häntä on kotimaansa lainsäädännön mukaisilla eläimen hyvinvointiin liittyvillä ennaltaehkäisevillä perusteilla typistetty synnyinmaassaan. Kyse on tällöin synnyinmaan lainsäädännössä **ei-kosmeettiseksi** tarkoitetusta toimenpiteestä. **EU-**

tuontikoiran kohdalla ratkaiseva merkitys tulisi antaa synnyinvaltion tunnistamalle **ei-kosmeettiselle oikeusperustalle**.

9. Emme esitä typistettyjen tuontikoirien sallimista suurelle yleisölle avoimissa koiranäyttelyissä. Tässä suhteessa ehdotuksemme on Ruotsissa sovellettua käytäntöä olennaisesti maltillisempi (ja välttää samalla 15 § 3 momentin esitöissä mainitut yleiseen hyväksyttävyyteen ja kilpailuetuun liittyvät karikot). Tavoittelemme kuitenkin mahdollisuuksia testata tuontikoirien jalostusominaisuudet luonnetestien, jalostuskatselmusten ja rodunomaisten käyttökokeiden avulla.

10. Ehdottamamme muutoksen avulla voitaisiin ehkäistä EU-oikeudellinen suhteellisuusperiaate huomioiden tarpeettoman ankaria käyttörajoituksia, joiden johdosta tuonnin tyrehtyminen Euroopan talousalueelta taikka Euroopan talousalueella syntyneiden yksilöiden putoaminen jalostusarvioinnin ulkopuolelle voisi uhata koirarotujen perinnöllistä monimuotoisuutta ja perinnöllistä terveyttä Suomessa.

11. Aloitteemme tarkoituksena on mahdollistaa tuontikoirien jalostusominaisuuksien testaaminen terveen eläinjalostuksen periaatteiden edellyttämällä tavalla. Muutos on tarpeen, jotta tuonti toisista EU-maista ei jäisi kokonaan jalostusarvioinnin ulkopuolelle ja siten osaltaan vaarantaisi tervettä koiranjalostusta Suomessa. Terveen eläinjalostuksen periaatteiden sivuuttaminen on omiaan aiheuttamaan tarpeetonta kärsimystä Suomessa syntyville pentueille ja niiden ympäristölle.

Muutosesityksemme

15 § 3 – 6 momentit: Eläimille tehtävät toimenpiteet

Eläintä, jolle on tehty sellainen leikkaus tai muu kipua tai kärsimystä aiheuttava toimenpide, jonka tarkoituksena on eläimen ulkonäön muuttaminen, ei saa käyttää kilpailuissa tai pitää näytteillä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 2 momentin 5 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä sekä 6 kohdassa tarkoitetusta eläinten keinosiemennyksestä ja keinolliseen lisäämiseen sekä lisääntymisterveyteen liittyvistä toimenpiteistä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden tekemisessä ja eläinten keinosiemennyksessä käytettävistä menetelmistä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläimen ulkonäön muuttamiseen tähtäävistä ja muista kielletyistä toimenpiteistä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toisessa Euroopan talousalueen maassa syntyneen eläimen, jolle on kotimaassaan suoritettu toimenpide kotimaansa lainsäädännön mukaisilla eläimen hyvinvointiin liittyvillä ennaltaehkäisevillä perusteilla, jalostusominaisuuksien testaamisesta.

15 § 3 momentin yksityiskohtaiset perustelut

*Pykälän 3 momentin mukaan kiellettyä olisi sellaisten eläinten käyttäminen kilpailuissa tai näytteillä pito, joille on tehty sellainen leikkaus tai muu kipua tai kärsimystä aiheuttava toimenpide, jonka tarkoituksena on eläimen ulkonäön muuttaminen. Voimassa olevassa lainsäädännössä typistettykorvaisten ja -häntäisten koirien osallistumista kilpailuihin ja näyttelyihin on rajoitettu maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (1070/2000). Ehdotettu säännös laajentaisi kiellon koskemaan kaikkia sellaisia eläimiä, joille on tehty kipua tai kärsimystä aiheuttava toimenpide tai toimenpiteitä eläimen ulkonäön muuttamiseksi. Eläinten, joille on tehty kosmeettisista syistä kipua tai kärsimystä aiheuttavia toimenpiteitä, esillä pitämisen kilpailuissa tai näyttelyissä voidaan katsoa olevan ristiriidassa ehdotetun lain tavoitteena olevan eläinten kunnioituksen ja hyvän kohtelun lisäämisen kanssa. Tällaisten eläinten esillä pitäminen saattaa lisätä eläimille tehtyjen kosmeettisten toimenpiteiden hyväksyttävyyttä yleisön silmissä, mitä ei voida pitää lain tavoitteiden mukaisena kehityksenä. Ei liioin ole hyväksyttävää, että esimerkiksi eläinten ulkomuodon arvioimiseksi järjestetyissä näyttelyissä kilpailuetua voisi saada eläin, jolle on tehty kipua tai kärsimystä aiheuttava kosmeettinen toimenpide. Säännöksen soveltamisen kannalta merkitystä ei olisikaan sillä, onko eläimelle **kosmeettisista syistä** tehty toimenpide Suomessa vai ulkomailla ja onko kyseisen toimenpiteen tekeminen ollut tuolloin sallittua vai ei.*

Valtioneuvoston asetuksella voidaan kuitenkin 3 momentista riippumatta antaa säännöksiä toisessa Euroopan talousalueen maassa syntyneen eläimen, jolle on kotimaassaan suoritettu toimenpide kotimaansa lainsäädännön mukaisilla eläimen hyvinvointiin liittyvillä ennaltaehkäisevillä perusteilla, jalostusominaisuuksien testaamisesta. Asetuksenantovaltuuden avulla voitaisiin ehkäistä EU-oikeudellinen suhteellisuusperiaate huomioiden tarpeettoman ankaria käyttörajoituksia, joiden johdosta tuonnin tyrehtyminen Euroopan talousalueelta taikka Euroopan talousalueella syntyneiden yksilöiden putoaminen jalostusarvioinnin ulkopuolelle voisi uhata koirarotujen perinnöllistä monimuotoisuutta ja perinnöllistä terveyttä Suomessa.

Lapualla 24.10.2022

Saksanseisojakerho ry

Nina Pärssinen
puheenjohtaja